EUROPOS PARLAMENTAS

2004 *2009*

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

NEGALUTINIS
2006/0023(CNS)

6.9.2006

*

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl Jungtinių Tautų Konvencijos prieš korupciją sudarymo Europos bendrijos vardu
COM(2006)0082 – C6-0105/2006 – 2006/0023(CNS))

Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas

Pranešėjas: Giusto Catania

Procedūrų sutartiniai ženklai

*	Konsultavimosi procedūra *balsavusių narių balsų dauguma*
**I	Bendradarbiavimo procedūra (pirmasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma*
**II	Bendradarbiavimo procedūra (antrasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma pritariama bendrajai pozicijai* *visų Parlamento narių balsų dauguma atmetama arba taisoma bendroji pozicija*
***	Pritarimo procedūra *visų Parlamento narių balsų dauguma, išskyrus EB sutarties 105, 107, 161 ir 300 straipsniuose bei ES sutarties 7 straipsnyje numatytus atvejus*
***I	Bendro sprendimo procedūra (pirmasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma*
***II	Bendro sprendimo procedūra (antrasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma pritariama bendrajai pozicijai* *visų Parlamento narių balsų dauguma atmetama arba taisoma bendroji pozicija*
***III	Bendro sprendimo procedūra (trečiasis svarstymas) *balsavusių narių balsų dauguma pritariama bendram tekstui*

(Procedūra pasirenkama atsižvelgiant į Komisijos pasiūlytą teisinį pagrindą.)

Teisės akto pakeitimai

Parlamento pakeitimų tekstas paryškinamas ***pusjuodžiu kursyvu.*** Paryškinimas *paprastu kursyvu* parodo atitinkamiems skyriams tas teisės akto projekto vietas, kurias siūloma taisyti rengiant galutinį tekstą (pvz., tekste tam tikra kalba paliktas akivaizdžias klaidas ar praleistas vietas). Pasiūlytiems tokio pobūdžio pataisymams reikalingas atitinkamų skyrių sutikimas.

TURINYS

Psl.

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS.....6

AIŠKINAMOJI DALIS.....8

EUROPOS PARLAMENTO TEISĖKŪROS REZOLIUCIJOS PROJEKTAS

dėl pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl Jungtinių Tautų Konvencijos prieš korupciją sudarymo Europos bendrijos vardu
(COM(2006)0082 – C6-0105/2006 – 2006/0023(CNS))

(Konsultavimosi procedūra)

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo (COM(2006)0082)[1],

– atsižvelgdamas į 2003 m. spalio 31 d. Jungtinių Tautų Konvenciją prieš korupciją,

– atsižvelgdamas į EB sutartį, ypač į jos 47 straipsnio 2 dalį, 57 straipsnio 2 dalį, 95 straipsnį, 107 straipsnio 5 dalį, 179 straipsnį, 181 straipsnio a punktą, 190 straipsnio 5 dalį, 195 straipsnio 4 dalį, 199 straipsnį, 207 straipsnio 3 dalį, 218 straipsnio 2 dalį, 223 straipsnio paskutinę pastraipą, 224 straipsnio priešpaskutinę pastraipą, 225 straipsnio a punkto priešpaskutinę pastraipą, 245 straipsnio 2 dalį, 248 straipsnio 4 dalies paskutinę pastraipą, 255 straipsnio 2 dalį, 255 straipsnio 3 dalį, 264 straipsnio antrą pastraipą, 266 straipsnio paskutinę pastraipą, 279 straipsnį, 280 straipsnį, 283 straipsnį ir 300 straipsnio 2 dalies pirmą papunktį,

– atsižvelgdamas į EB sutarties 300 straipsnio 3 dalies pirmą pastraipą, pagal kurią Taryba kreipėsi į Parlamentą dėl konsultacijos (C6-0105/2006),

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 51 straipsnį ir 83 straipsnio 7 dalį,

– atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą ir Biudžeto kontrolės komiteto nuomonę (A6-0000/2006),

1. pritaria pasiūlymui dėl Tarybos sprendimo su pakeitimais ir pritaria susitarimo sudarymui;

2. paveda savo pirmininkui perduoti Parlamento poziciją Tarybai ir Komisijai.

Komisijos siūlomas tekstas	Parlamento pakeitimai

Pakeitimas 1
4a konstatuojamoji dalis (nauja)

	(4a) Reikėtų, kad visos to dar nepadariusios valstybės narės prisijungtų prie Konvencijos.

[1] OL C 104, 2006 5 3.

AIŠKINAMOJI DALIS

Įžanga

Korupcija kenkia žmogaus teisėms, demokratinėms institucijoms, teisėtumo principui ir teismų sistemai. Ji sudaro sąlygas suvešėti organizuotam nusikalstamumui.

Dėl korupcijos neįmanoma skaidriai tvarkyti viešųjų reikalų. Ji pakerta pasitikėjimą demokratinėmis institucijomis ir kenkia jų patikimumui. Ji dažnai naudojama siekiant daryti įtaką arba paspartinti politinius ir administracinius sprendimus. Ji tarpsta dėl plačiai paplitusios biurokratijos ir sprendimų priėmimo viešųjų reikalų srityje paprastumo stokos.

Dėl jos labiau kenčia neturtingieji. Be to, korupcija stabdo vystymąsi: dėl jos mažėja paramos efektyvumas, prastėja mityba, blogėja sveikatos ir švietimo sistemos, auga verslo rizika ir mažėja tiesioginės užsienio investicijos.

Dėl šių priežasčių pastaraisiais metais kova su korupcija tapo vienu didžiausių ES politikos prioritetų, susijusių tiek su vidaus reikalų sritimi, tiek su santykių su valstybėmis kandidatėmis ir su trečiosiomis šalimis sritimi.

Jungtinių Tautų Konvencija prieš korupciją (UNCAC)

2000 m.[1] JT Generalinė asamblėja nusprendė įsteigti *ad hoc* komitetą, kuris parengtų veiksmingą tarptautinį dokumentą prieš korupciją, nepriklausomą nuo Jungtinių Tautų Konvencijos prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą. 2002 m. sausio 21–vasario 1 d. Vienoje vyko pirmasis oficialus *ad hoc* komiteto posėdis, kuriame buvo svarstomas Konvencijos klausimas. Europos bendrijos interesams atstovavusi Komisija nusprendė, jog Tarybos užsibrėžti tikslai buvo pasiekti. 2003 m. spalio mėn. UNCAC tekstas buvo priimtas. Sutartis įsigaliojo 2005 m. gruodžio mėn., kai ją ratifikavo 30-oji valstybė.

2005 m. rugsėjo 15 d. Europos bendrijos vardu Konvenciją pasirašė Europos Komisija ir Tarybai pirmininkaujanti valstybė. Konvenciją pasirašė visos dabartinės ES valstybės narės ir valstybės kandidatės, išskyrus Švediją, Slovėniją ir Estiją. Konvencija jau ratifikuota šiose valstybėse: Austrijoje, Suomijoje, Prancūzijoje, Vengrijoje, Latvijoje, Slovakijoje, Ispanijoje, JK ir valstybėje kandidatėje Rumunijoje.

Konvencija – dar vienas su pasauline kovos su organizuotu nusikalstamumu strategija susijęs pamatinis įstatymas, tinkamai suderintas su Jungtinių Tautų Konvencija prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą. Dėl to siekiant užtikrinti organizuotam nusikalstamumui sunaikinti skirtos veiklos veiksmingumą ypač svarbu, kad abi konvencijas ratifikuotų visos valstybės narės ir ES.

UNCAC pasirašymas ES ir siekis patvirtinti jos galutinį sudarymą visiškai atitinka uždavinį toliau vystyti politiką, kuri leistų sukurti bendrą laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę.

[1] Rezoliucija 55/61.

Reikėtų atsiminti, kad ESS 29 straipsnio 2 dalyje (Mastrichtas, 1992 m. vasario 7 d.) korupcija įtraukta į nusikaltimų, kuriems, siekiant sukurti bendrą erdvę, turėtų būti taikomos prevencijos ir kovos priemonės, sąrašą.

Be to, 1997 m. balandžio 28 d. Tarybos patvirtintame kovos su organizuotu nusikalstamumu veiksmų plane pabrėžta, kad kovos su korupcija bendros politikos formavimas – vienas prioritetinių šios srities uždavinių.

Konvencijos turinys

Konvencija skirta korupcijos prevencijai, tyrimui ir baudžiamajam persekiojimui. Be to, ji skirta įšaldyti, areštuoti, konfiskuoti ir grąžinti nusikalstamu būdu gautas pajamas.

Korupcijos baudžiamasis persekiojimas įmanomas tik atskleidus jos faktą, tačiau pirminis svarbiausias tikslas – jos prevencija. Konvencijoje (5–14 straipsniuose), pvz., numatytos šios priemonės:

- valstybės pareigūnų elgesio kodeksai; priemonės, skirtos teismo organų sistemos nepriklausomumui užtikrinti,
- valstybės tarnautojų, susijusių su viešųjų pirkimų sritimi, įdarbinimo ir paaukštinimo objektyvūs kriterijai,
- skaidrumo ir atskaitingumo principų taikymo viešųjų finansų valdymo srityje ir privačiajame sektoriuje skatinimas,
- pilietinės visuomenės dalyvavimas.

15–42 straipsniuose kalbama apie su korupcija susijusią nusikalstamą veiklą.

43–50 straipsniuose kalbama apie tarptautinį bendradarbiavimą ir pateikiama veiksminga tarpusavio teisinės pagalbos sistema. Šiuo metu daug antikorupcinių bylų nutraukiama, nes dėl bendradarbiavimo tarp valstybių stokos neįmanoma atsekti pinigų judėjimo. Šiuo atžvilgiu Konvencija yra novatoriška, nes į ją pirmą kartą įtraukta nuostata dėl tarptautinio bendradarbiavimo siekiant susigrąžinti pavogtas lėšas. Konvencijos šalys turi bendradarbiauti baudžiamojo teisingumo srityje įvairiomis Konvencijoje numatytomis aplinkybėmis. Konvencijos šalys taip pat gali vykdyti bendrus tyrimus ir naudoti specialias priemones, pvz., elektroninį sekimą.

51–59 straipsniuose kalbama apie priemones, susijusias su lėšų susigrąžinimo skatinimu. Lėšų susigrąžinimas – pagrindinis Konvencijos principas. Konvencija teikia vilties, jog korumpuotų nacionalinį turtą išgrobsčiusių vadovų į užsienį pervestos lėšos gali būti sugrąžintos šalims, iš kurių jos buvo pagrobtos. Tai ypač svarbu daugeliui besivystančių šalių.

Finansų institucijos skatinamos nustatyti didelės vertės sąskaitų turėtojų tapatybę tam, kad korumpuotiems pareigūnams būtų dar sunkiau nuslėpti jų neteisėtas pajamas.

Konvencijoje nuo korupcijos nukentėjusiems žmonėms numatyta teisė inicijuoti teismo procesus prieš atsakingas šalis.

Galiausiai įkurta Konvencijos šalių konferencija, kurios tikslas – gerinti Konvencijos šalių bendradarbiavimą, siekti Konvencijoje užsibrėžtų tikslų, skatinti ir vertinti jos įgyvendinimą.

Pasiūlymas dėl Tarybos sprendimo

Tarybos sprendimo projekte numatyta nuostata dėl atitinkamos Konvencijos sudarymo Europos bendrijos vardu. Pasiūlyme Konvencija patvirtinama ir Tarybos pirmininkas įgaliojamas paskirti asmenį, įgaliotą Europos bendrijos vardu deponuoti patvirtinimo dokumentus, ir pateikti deklaraciją dėl Europos bendrijos kompetencijos ribų.

Deklaracijos tekstas pateikiamas sprendimo II priede. Jame pažymima, kad Bendrija jos pačios viešojo administravimo atžvilgiu turi išimtinę kompetenciją kurti savo pareigūnų elgesio kodeksus ir užkirsti kelią korupcijai. Deklaracijoje taip pat pažymima, kad Bendrija turi kompetenciją palaipsniui sukurti vidaus rinką ir dėl to priėmė priemonę užtikrinti vienodas sąlygas visiems kandidatams sudarant viešąsias sutartis ir vienodas galimybes viešosiose rinkose, taip pat turi kompetenciją numatyti atitinkamus apskaitos ir audito reikalavimus ir kovos su pinigų plovimu priemones.

Pranešėjo nuomonė

UNCAC nėra dar viena deklaracija dėl korupcijos, greičiau – dokumentas, kuriame detaliai nagrinėjami kritiniai korupcijos aspektai. Tai pirma tikra visuotinė priemonė, skirta pažaboti korupciją mūsų globaliame pasaulyje.

Vis dėlto Konvencija sukurta sudėtingų derybų metu ir dar nėra tobula. Vis dėlto ji turi būti patvirtinta ir įgyvendinta praktikoje.

Pranešėjas apgailestauja, kad UNCAC nepakankamai apima klausimus, susijusius su pasyvaus tarptautinių valstybės pareigūnų papirkimo kvalifikavimu nusikaltimu ir su veiksmingais ilgalaikiais Konvencijos įgyvendinimo stebėjimais.
Vis dėlto Konvencija turi didelį potencialą ir yra geras atspirties punktas. Šiuo metu svarbu, kad Konvencija būtų nedelsiant ratifikuota ES, nes tai užtikrintų jos dalyvavimą konferencijoje, kurios tikslas – priimti sprendimą dėl UNCAC įgyvendinimo.

Korupcija kenkia demokratiniams principams. Konvencija galėtų tapti priemone prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą. Dėl šios priežasties, siekiant sudaryti galimybę tinkamai įvertinti viešųjų reikalų tvarkymo veiksmingumą, reikia pasinaudoti visomis sutartyse jau numatytomis priemonėmis, kad Konvencija būtų patvirtinta.

Pranešėjas mano, kad, siekiant užtikrinti Konvencijoje numatytų priemonių veiksmingumą, reikėtų imtis visų reikiamų priemonių tam, kad būtų užtikrintas viešųjų reikalų tvarkymo skaidrumas. Be to, reikia didinti valstybių narių bendradarbiavimą visose kovos su korupcija srityse, įskaitant prevencijos ir teisėtumo užtikrinimo sritis.

Be to, iš advokatų, teisės mokslų darbuotojų ir pripažintų ekspertų Komisijoje turėtų būti sukurtas organas, kuris taptų ES administracijos veiksmų skaidrumo ir nešališkumo garantu ir

užtikrintų, kad, nepažeidžiant konfidencialumo principo, būtų tinkamai atliekami Bendrijos darbuotojų turto patikrinimai.

Panašūs organai galėtų būti sukurti nacionaliniu ir decentralizuotu viešųjų reikalų administravimo lygmeniu.
Jie galėtų įvertinti informaciją ir duomenis, susijusius su valstybės pareigūnų nesugebėjimu laikytis nešališkumo principo ir su galimybe, kad dėl jų kaltės buvo prarastos pajamos.

Valstybės tarnautojai, kuriems taikomos teisinės procedūros, galėtų būti perkelti į kitą darbą, kad būtų užkirstas kelias inkriminuojamam nusižengimui pasikartoti. Vis dėlto jei kuris nors asmuo pripažįstamas kaltu padaręs viešųjų reikalų sričiai žalingą nusižengimą, turėtų būti sudaryta galimybė jį atleisti.

Lėšų susigrąžinimas – pagrindinis UNCAC principas (1 straipsnio b punktas; nuostata pakartota 51 straipsnyje). Dėl šios priežasties ypatingą dėmesį reikėtų skirti valstybės tarnautojų turto kontrolei.

Pranešėjas mano, kad daugiausia dėmesio turėtų būti skirta ne tik visų ES institucijų darbuotojams, bet ir politiniams sluoksniams. EPN ir Komisijos narių turtas taip pat turėtų būti deklaruotas viešai.

Galiausiai pranešėjas atkreipia dėmesį, kad turėtų būti sudaryti korupcinėje veikloje dalyvaujančių įmonių juodieji sąrašai, nesvarbu, kokiai šaliai jos priklauso.

Konvencija – labai svarbus jau dabar didelio pritarimo susilaukęs laimėjimas, nes ją jau pasirašė daug šalių. Vis dėlto Konvencijos poveikis priklausys nuo jos faktinio įgyvendinimo. Diplomatiniai įsipareigojimai turi virsti realia veikla. Visais visuomenės lygmenimis turi būti sukurta antikorupcinė kultūra.

Ilgalaikiai stebėjimai bus taip pat labai svarbūs. Dėl to ES turėtų priimti sprendimą arba dalyvauti GRECO veikloje, arba įdiegti ES vertinimo priemonę, pagrįstą ekspertų ataskaitomis.

Pranešėjas ragina valstybes nares ir Europos Sąjungos institucijas patvirtinti savo įsipareigojimus kovoti su korupcija dėl sąžiningumo, teisėtumo, atskaitingumo ir skaidrumo principų, kad pasaulis taptų geresnis visiems.